

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента Гуцул І.А. на дисертацію
Воробця Василя Євгеновича на тему «**Інтеграція технології блокчейн фінансову систему України**», подану на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Ступінь актуальності теми дисертації. Дисертаційна робота Воробця Василя Євгеновича присвячена дослідженню важливої наукової проблеми, пов'язаної з інтеграцією технології блокчейн у фінансову систему України. Актуальність обраної теми визначається глибокими трансформаційними процесами у сфері фінансових відносин, зростанням ролі цифрових інструментів у забезпеченні руху фінансових ресурсів та необхідністю підвищення ефективності функціонування фінансових інститутів.

Особливого значення набувають питання впровадження технологій розподіленого реєстру у діяльність банківських установ, платіжної інфраструктури, ринку цифрових активів та системи публічних фінансів. Використання блокчейну створює передумови для підвищення прозорості фінансових операцій, посилення захисту інформації, скорочення витрат на здійснення транзакцій та вдосконалення механізмів контролю за рухом коштів.

Водночас процес впровадження блокчейн-технологій супроводжується низкою організаційних, економічних та інституційних викликів. Серед них особливої уваги потребують питання нормативно-правового регулювання цифрових активів, формування умов для використання криптографічних технологій у фінансовій сфері, розвитку цифрової інфраструктури та забезпечення належного рівня довіри до нових моделей здійснення фінансових операцій.

Науковий інтерес до зазначеної проблематики посилюється активним розвитком фінансових технологій у світовій економіці та пошуком ефективних механізмів адаптації національної фінансової системи до цифрового середовища. За таких умов особливої ваги набуває обґрунтування теоретичних засад, організаційно-економічних детермінант і практичних напрямів використання блокчейну у фінансовому секторі України, що зумовлює своєчасність, наукову цінність та практичну значущість дисертаційного дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані Воробцем В.Є., є достатньо обґрунтованими та логічно виваженими. Автором чітко визначено мету, об'єкт і предмет дослідження, що забезпечило цілісність наукового пошуку та дозволило

комплексно розглянути проблематику інтеграції технології блокчейн у фінансову систему України.

Структура роботи відзначається послідовністю та внутрішньою логікою побудови. Зміст окремих розділів узгоджується із поставленими завданнями дослідження та спрямований на досягнення визначеної мети. Така побудова дала змогу автору розкрити економічну сутність блокчейн-технології, дослідити особливості її інституційного забезпечення, проаналізувати стан використання технології у фінансовому секторі, оцінити можливості застосування цифрових активів і криптовалют, а також обґрунтувати напрями трансформації фінансової системи на основі використання розподілених реєстрів, смарт-контрактів та інших цифрових інструментів.

Мета дисертаційного дослідження полягає у поглибленні теоретико-методичних положень та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо використання технології блокчейн у фінансовій системі національної економіки. Для її досягнення автором сформульовано комплекс взаємопов'язаних завдань, виконання яких знайшло належне відображення у змісті роботи та підсумкових висновках.

Наукова аргументованість отриманих результатів забезпечується коректним використанням загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Застосування системного, структурного, компаративного, морфологічного аналізу, а також методів моделювання та наукового узагальнення дозволило комплексно дослідити закономірності розвитку блокчейн-технологій у фінансовій сфері, виявити переваги та ризики їх впровадження, а також сформулювати практичні рекомендації щодо подальшої цифрової трансформації фінансового сектору.

Високий рівень достовірності одержаних результатів підтверджується широкою інформаційною базою дослідження. Автором опрацьовано значний масив нормативно-правових актів, аналітичних матеріалів міжнародних організацій, статистичних даних державних інституцій, наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених з питань цифровізації фінансових відносин, функціонування ринку віртуальних активів та розвитку фінансових технологій.

Загалом сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та практичні рекомендації характеризуються належним рівнем аргументованості, базуються на ґрунтовному теоретичному аналізі та результатах проведених досліджень, що свідчить про достатній ступінь їх достовірності та наукової цінності.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, повнота їх викладу у наукових публікаціях. Результати проведеного дослідження свідчать про наявність наукової новизни та самостійного авторського підходу до вирішення важливого наукового завдання, пов'язаного з інтеграцією технології блокчейн у фінансову систему

України. Дисертаційна робота є комплексним дослідженням проблематики використання технологій розподіленого реєстру у фінансовому секторі та містить низку теоретичних, методичних і прикладних положень, що розширюють наукові уявлення про можливості блокченізації фінансових процесів.

Серед найбільш вагомих результатів дисертації слід відзначити розроблення концептуальних засад блокченізації фінансового сектору, в яких поєднано правові, організаційні, інституційні та технологічні складові розвитку цифрового фінансового середовища. Практичний інтерес становлять також запропоновані автором положення щодо використання блокчейн-технологій у банківській діяльності, розвитку смарт-контрактів, функціонуванні цифрових активів та формуванні цифрової фінансової інфраструктури.

Наукову цінність мають результати, пов'язані з поглибленням понятійного апарату дослідження, удосконаленням науково-методичного забезпечення оцінювання результативності використання блокчейну у фінансовому секторі, а також обґрунтуванням організаційно-методичних засад трансформації фінансових транзакцій на основі технології розподілених реєстрів. Заслужують на увагу пропозиції автора щодо використання блокчейн-протоколів у сфері цифрового врядування, підвищення прозорості руху фінансових ресурсів та посилення контролю за виконанням фінансових операцій.

Важливим науковим здобутком є розроблення теоретико-методологічних положень щодо блокченізації фінансових транзакцій, а також обґрунтування перспектив адаптації фінансової системи України до глобального цифрового простору. Запропоновані у дисертації рекомендації мають прикладне значення для державних органів, фінансових установ та інших учасників фінансового ринку, зацікавлених у впровадженні цифрових технологій у практику управління фінансовими процесами.

Загалом дисертаційна робота містить низку нових наукових положень, висновків і рекомендацій, які характеризуються теоретичною обґрунтованістю та практичною спрямованістю, а їх сукупність свідчить про особистий внесок автора у розвиток наукових досліджень у сфері цифровізації фінансової системи та використання блокчейн-технологій.

Основні результати дисертаційного дослідження достатньою мірою апробовані та висвітлені у наукових публікаціях автора. Опубліковані праці відображають ключові положення дисертації, її теоретичні узагальнення та практичні рекомендації, що дає підстави стверджувати про належний рівень висвітлення результатів проведеного дослідження у науковому середовищі.

Оцінка відсутності / наявності порушення академічної доброчесності.

У дисертації Воробця В.Є. належним чином дотримано принципів академічної доброчесності. Усі використані наукові положення, концепції, статистичні матеріали та результати досліджень інших авторів супроводжуються відповідними посиланнями на джерела. Аналіз змісту дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що її результати є самостійним науковим доробком автора. Порушень академічної доброчесності, зокрема ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів дослідження, рецензентом не виявлено.

Загальна позитивна оцінка дисертаційної роботи не виключає можливості висловлення окремих зауважень і побажань, які мають переважно дискусійний характер та можуть бути враховані автором у подальших наукових дослідженнях.

1. У роботі ґрунтовно досліджено зарубіжний досвід використання блокчейн-технологій у фінансовому секторі, проте доцільним було б більш детально конкретизувати критерії відбору окремих країн для проведення компаративного аналізу та обґрунтувати можливості імплементації відповідних практик у вітчизняне фінансове середовище.

2. Значна увага приділена потенційним перевагам блокченізації фінансового сектору, зокрема підвищенню прозорості, швидкості та безпеки фінансових операцій. Водночас окремі ризики, пов'язані з кіберзагрозами, концентрацією цифрових активів, технологічними збоями та можливими наслідками для фінансової стабільності, могли б бути висвітлені більш детально.

3. Автором запропоновано напрями трансформації фінансової системи України на основі використання блокчейн-технологій та цифрових активів. Разом із тим окремого розгляду заслуговують питання економічної доцільності впровадження запропонованих рішень, зокрема оцінювання необхідних фінансових ресурсів та можливих витрат на модернізацію існуючої інфраструктури.

4. У дисертації обґрунтовано перспективи використання блокчейну у сфері цифрового врядування та фінансових транзакцій, однак потребують додаткової аргументації окремі аспекти взаємодії запропонованих цифрових механізмів із чинною системою державного регулювання фінансового ринку та функціями центрального банку.

Разом із тим наведені зауваження не знижують наукової цінності дисертаційної роботи, не впливають на загальну позитивну оцінку отриманих результатів і мають рекомендаційний характер.

Висновки:

Дисертація Воробця Василя Євгеновича на тему «Інтеграція технології блокчейн у фінансову систему України» є завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено важливе наукове завдання щодо розвитку теоретико-методичних засад та обґрунтування практичних рекомендацій з

інтеграції технології блокчейн у фінансову систему України. Отримані результати характеризуються науковою новизною, теоретичною значущістю та практичною цінністю для розвитку фінансової науки й удосконалення механізмів функціонування фінансового сектору в умовах цифрової трансформації економіки.

Зміст дисертаційної роботи повністю відповідає спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» та охоплює коло питань, пов'язаних із функціонуванням фінансової системи, розвитком фінансових технологій, цифрових активів, банківської діяльності, фінансових транзакцій та інституційного забезпечення цифровізації фінансового сектору.

Дисертація виконана на належному науковому та методичному рівнях, відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року № 44 та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40. За актуальністю теми, рівнем наукової новизни, обґрунтованістю висновків і практичним значенням одержаних результатів дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам, а її автор – Воробець Василь Євгенович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Рецензент

**доцент кафедри фінансів, банківської
справи, страхування та фондового ринку,
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
кандидат економічних наук, доцент**

Інна ГУЦУЛ